

V Bruseli 19. 7. 2016
COM(2016) 476 final

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

**Správa o pokroku týkajúca sa vykonávania stratégie a akčného plánu EÚ pre riadenie
colných rizík**

{SWD(2016) 242 final}

OBSAH

1.	ÚVOD	3
2.	CELKOVÉ HODNOTENIE	3
2.1.	Účel a metodika	3
2.2.	Cieľ 1 – zlepšenie kvality údajov a spôsobov zaznamenávania.....	4
2.3.	Cieľ 2 – zabezpečenie dostupnosti údajov v dodávateľskom reťazci a výmena relevantných informácií o rizikách a výsledkoch kontrol	4
2.4.	Cieľ 3 – vykonávanie kontrol a opatrení na zmiernenie rizík tam, kde sa to vyžaduje („predbežné posúdenie – kontrola tam, kde je potrebná“)	5
2.5.	Cieľ 4 – zvýšenie kapacity s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie spoločného rámca riadenia rizika a zvýšiť schopnosť reagovať na novo zistené riziká	6
2.6.	Cieľ 5 – podpora medziodvetvovej spolupráce a výmeny informácií medzi colnými a ostatnými orgánmi v členských štátoch a na úrovni EÚ	7
2.7.	Cieľ 6 – zlepšenie spolupráce s obchodom	9
2.8.	Cieľ 7 – využívanie potenciálu medzinárodnej colnej spolupráce.....	9
3.	PREDBEŽNÉ ZÁVERY	10

1. Úvod

V záveroch Rady zo 4. decembra 2014, v ktorých sa schválila stratégia EÚ a akčný plán pre riadenie colných rizík z roku 2014¹ (ďalej len „stratégia“ a „Akčný plán“), sa Komisia vyzýva, aby do 18 mesiacov podala Rade správu o vykonávaní tejto stratégie a akčného plánu a o dosiahnutých výsledkoch.

Táto správa o pokroku (ďalej len „správa“) je reakciou Komisie na túto žiadosť.

Celkovým cieľom stratégie je dosiahnuť kvalitný, viacvrstvový prístup k účinnému a efektívnemu riadeniu rizík. V tejto stratégii sa uvádza sedem hlavných cieľov, ktorými sú:

- i) zlepšenie kvality údajov a spôsobov zaznamenávania;
- ii) zabezpečenie dostupnosti údajov v dodávateľskom reťazci a výmeny relevantných informácií o rizikách medzi colnými orgánmi;
- iii) vykonávanie kontrol a opatrení na zmiernenie rizík tam, kde je to potrebné;
- iv) posilnenie kapacít;
- v) podpora medziodvetvovej spolupráce a výmeny informácií medzi colnými a ostatnými orgánmi v členských štátoch a na úrovni EÚ;
- vi) zlepšenie spolupráce s obchodom a
- vii) využívanie potenciálu medzinárodnej colnej spolupráce.

Akčný plán stanovuje súbor opatrení (spolu 22 opatrení a 54 čiastkových opatrení) pre každý cieľ. Bol vypracovaný plán vykonávania opatrení, ktorý stanovuje 64 cieľov. Väčšinu opatrení buď vykonáva Komisia, alebo sa vykonávajú v rámci jej zodpovednosti.

Pri vykonávaní stratégie Komisii pomáha koordinačná skupina pre vykonávanie stratégie riadenia rizík, ktorá sa skladá zo zástupcov všetkých členských štátov. Táto skupina prispela k vypracovaniu tejto správy.

2. CELKOVÉ HODNOTENIE

2.1. Účel a metodika

Táto správa poskytuje celkové kvalitatívne hodnotenie vykonávania stratégie². Poukazuje na pokrok dosiahnutý v rámci každého zo siedmich kľúčových cieľov a uvádza niekoľko predbežných záverov. Vzhľadom na krátky čas, ktorý uplynul od zavedenia opatrení, sa táto správa neusiluje o posúdenie ich vplyvu.

Informácie uvedené v tejto správe boli získané pomocou prieskumu vykonaného v Komisii a členských štátoch. Zahŕňali vykonávanie jednotlivých opatrení (tých, ktoré sa už začali, aj tých, ktoré sa ešte nezahájili) a Komisii umožnili zistiť úspechy

¹ COM(2014) 527 final.

² Kvantitatívne ukazovatele výsledkov na meranie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní stratégie neboli k dispozícii.

a problémy, ktoré sa vyskytli, a získať pripomienky a návrhy k vykonávaniu procesu ako celku³.

Z prieskumu vyplýva, že v čase prípravy tejto správy, t. j. 18 mesiacov trvania procesu implementácie, sa veľká väčšina opatrení a čiastkových opatrení uvedených v akčnom pláne začala a vykonávajú sa⁴.

Pracovný dokument útvarov Komisie pripojený k tejto správe, poskytuje podrobnejšie informácie o pokroku dosiahnutom v jednotlivých opatreniach a čiastkových opatreniach.

2.2. Cieľ 1 – zlepšenie kvality údajov a spôsobov zaznamenávania

Stratégia a akčný plán si vyžaduje vypracovanie právneho rámca, ktorý zabezpečí, že budú k dispozícii vysoko kvalitné údaje týkajúce sa informácií poskytovaných vopred o pohyboch nákladu v dodávateľskom reťazci, ktoré budú colné a iné príslušné orgány správne používať na účely riadenia rizík. Najdôležitejšie pre zabezpečenie kvality údajov je zavedenie „viacnásobného zaznamenávania“ – zaznamenávanie informácií týkajúcich sa tej istej konkrétnej zákazky rôznymi prevádzkovateľmi – a zrušenie existujúcich výnimiek pre poštové zásielky a zásielky s nízkou hodnotou. Právny rámec pozostáva z Colného kódexu Únie⁵ a podrobných pravidiel obsiahnutých v delegovaných aktoch⁶ a vo vykonávacom⁷ akte. Tieto nové právne predpisy sa uplatňujú od 1. mája 2016 a rozvoj a modernizácia príslušných systémov IT potrebných na jeho vykonávanie bude prebiehať v súlade s harmonogramom stanoveným v pracovnom programe pre Colný kódex Únie⁸.

Cieľ komplexného právneho rámca zabezpečujúceho požiadavky na viacnásobné zaznamenávanie a zlepšenie kvality údajov sa dosiahol a len jeho vykonávanie ešte nie je dokončené.

³ Tento prieskum sa týkal všetkých členských štátov a desiatich oddelení Komisie (GR pre dane a colnú úniu, GR pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, GR pre rozpočet, GR pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP, GR pre migráciu a vnútorné záležitosti, GR pre spravodlivosť a spotrebiteľov, GR pre námorné záležitosti a rybárstvo, GR pre mobilitu a dopravu, GR pre zdravie a bezpečnosť potravín a Európsky úrad pre boj proti podvodom).

⁴ Z 54 čiastkových opatrení uvedených v stratégii a akčnom pláne bolo 41 dokončených alebo sa vykonávajú (t. j. 76 %). Okrem toho zo 64 cieľov uvedených v pláne bolo ukončených 11 (t. j. 17 %) a 34 sa dokončuje (t. j. 53 %).

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1).

⁶ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/2446 z 28. júla 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013, pokiaľ ide o podrobné pravidlá, ktorými sa bližšie určujú niektoré ustanovenia Colného kódexu Únie (Ú. v. EÚ L 343, 29.12.2015, s. 1); delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2016/341 zo 17. decembra 2015, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013, pokiaľ ide o prechodné pravidlá pre určité ustanovenia Colného kódexu Únie, keď príslušné elektronické systémy ešte nie sú funkčné, a ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2015/2446 (Ú. v. EÚ L 69, 15.3.2016, s. 1).

⁷ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/2447 z 24. novembra 2015, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania určitých ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 343, 29.12.2015, s. 558).

⁸ Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/578 z 11. apríla 2016, ktorým sa stanovuje pracovný program týkajúci sa vývoja a zavedenia elektronických systémov stanovených v Colnom kódexe Únie (Ú. v. EÚ L 99, 15.4.2016, s. 6).

2.3. Cieľ 2 – zabezpečenie dostupnosti údajov v dodávateľskom reťazci a výmena relevantných informácií o rizikách a výsledkoch kontrol

Zlepšenie kvality údajov a spôsobov zaznamenávania, zabezpečenie dostupnosti údajov v dodávateľskom reťazci a výmeny informácií súvisiacich s rizikom medzi colnými orgánmi závisí od vývoja a dostupnosti potrebných systémov IT, t. j. najmä od nového systému kontroly dovozu.

Systémy IT pre ostatné colné postupy sa majú tiež vyvíjať, alebo modernizovať ako súčasť Colného kódexu Únie.

Systém kontrol dovozu

Jedným z prioritných opatrení stanovených v stratégii je vypracovanie a vykonávanie vhodných riešení IT na zlepšenie kvality údajov, spôsobov zaznamenávania a dostupnosti údajov na zisťovanie ohrozenia bezpečnosti a ochrany na mieste vstupu tovaru. Vytvorenie nového systému kontroly dovozu je základným dokumentom predkladaným v rámci tejto priority. Komisia s pomocou členských štátov vypracovala prípadovú štúdiu a koncepčný dokument na základe externej analýzy nákladov a prínosov a štúdie uskutočniteľnosti⁹.

Nový systém kontroly dovozu prinesie výrazné zlepšenie riadenia colných rizík EÚ. Spoločný register informácií o náklade poskytovaných vopred je jadrom a základným predpokladom pre požadované zlepšenie kvality a dostupnosti údajov. Zavedením viacnásobného zaznamenávania a očakávaný nárast objemu informácií o náklade poskytovaných vopred – z približne 40 miliónov colných vyhlásení súčasného systému na približne 400 miliónov v rámci nového systému kontroly dovozu – decentralizovaný prístup by znamenal veľkú záťaž pre colné orgány aj obchodné prostredie. V analýze nákladov a prínosov vykonanej v roku 2013 a v ďalšej analýze možností je už uvedené, že jedine centralizovaný prístup môže pokrývať potrebu vysokej úrovne dostupnosti systému, pričom sa zabezpečí harmonizovaný prístup riadenia colných rizík k informáciám o náklade poskytovaným vopred. Spoločný register umožní uchovávať a spracúvať rastúci objem informácií o náklade poskytovaných vopred a všetkým členským štátom v ktoromkoľvek danom dodávateľskom reťazci poskytne možnosť vykonať účinné a efektívne posúdenie rizík priamo a súčasne používať informácie v registri. Takisto umožní výmenu informácií súvisiacich s rizikom a výsledkov kontrol medzi členskými štátmi.

Zahájenie fázy oficiálneho vypracovania pre ICS 2.0 sa oneskorilo, ale práca prebieha s cieľom vyriešiť otvorené otázky týkajúce sa rozpočtu, správy, plnenia stratégie a plánovania, prevádzkového režimu, osobitného vykonávacieho aktu pre systém IT a kapacity projektu. Pragmatický postupný prístup (prostredníctvom „stavebných blokov“) pre jej ďalší rozvoj a vykonávanie sa má dodržať.

2.4. Cieľ 3 – vykonávanie kontrol a opatrení na zmiernenie rizík tam, kde sa to vyžaduje („predbežné posúdenie – kontrola tam, kde je potrebná“)

Pokrok v tejto oblasti bol z veľkej časti dosiahnutý zásluhou pokroku v činnostiach, ktoré už v čase prijatia stratégie prebiehali, konkrétne tie, ktoré sa týkajú zákazov a obmedzení.

⁹ Prípadová štúdia a výhľadové dokumenty boli predložené Skupine pre colnú politiku 3. decembra 2015.

Súbor informačných prehľadov bol vyrobený (v spolupráci s členskými štátmi) pre vybrané právne predpisy, ktoré stanovujú zákazy a obmedzenia dovozu a vývozu tovaru, ktorý sa má kontrolovať na vonkajšej hranici EÚ. V informačných prehľadoch sa opisuje legislatívny rámec, úloha colných správ a dokumentačné a fyzické kontroly, ktoré sa majú vykonávať. Poskytujú základ na stanovenie načasovania colných kontrol a toho, či sú potrebné ďalšie odporúčania pre colné a iné orgány.

Útvary Komisie pripravili usmernenia na podporu vypracovania alebo preskúmania právnych aktov EÚ k otázke, ako sa predpokladá zapojenie colných orgánov, vrátane otázky, ako by sa malo zohľadniť riadenie colných rizík.

2.5. Cieľ 4 – zvýšenie kapacity s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie spoločného rámca riadenia rizika a zvýšiť schopnosť reagovať na novo zistené riziká

Pokrok bol pomalý napriek mnohým pokračujúcim opatreniam určeným na zvýšenie kapacity členských štátov a EÚ s cieľom vykonať súčasný rámec riadenia colných rizík. Zatiaľ čo členské štáty boli aktívne pri odhaľovaní nezrovnalostí pri vykonávaní spoločného rámca riadenia rizík na vnútroštátnej úrovni a nachádzaní spôsobov riešenia týchto nedostatkov, existujú problémy týkajúce sa schopnosti členských štátov realizovať riešenia, ako aj spôsobilosti EÚ, aby prostredníctvom iniciatívy nového systému kontroly dovozu poskytla členským štátom primeranú podporu v schopnosti analyzovať riziká.

V roku 2015 Komisia a odborníci z členských štátov posúdili a stanovili potrebu zdokonaleného systému IT na výmenu informácií o rizikách, t. j. novej generácie systému riadenia colných rizík.

Spoločné kritériá rizík sa hodnotili na úrovni členských štátov aj na úrovni EÚ. Členské štáty zahájili pilotné projekty s cieľom zhodnotiť a otestovať vykonávanie spoločných kritérií rizík. Zároveň nástroje na hĺbkovú analýzu údajov a vzory pre analýzu údajov boli testované na údajoch dostupných na úrovni EÚ. Cieľom týchto testov bolo zistiť prípadné ďalšie schopnosti v oblasti riadenia rizík a zlepšiť cielenie opatrení, najmä v prípade kontajnerovej dopravy.

Ako súčasť prebiehajúceho procesu vypracovania spoločných kritérií pre celú škálu rizík Komisia a členské štáty začali pracovať na definíciách pre rôzne finančné riziká a revidovať existujúce kritériá rizík pre bezpečnosť a ochranu, najmä pokiaľ ide o bezpečnostnú ochranu leteckého nákladu.

Komisia a členské štáty tiež podnikli kroky na zabezpečenie harmonizovaného uplatňovania kritérií rizík.

V monitorovaní a hodnotení vykonávania boli schopné dosiahnuť synergie s činnosťou colnej únie.

2.6. Cieľ 5 – podpora medziodvetvovej spolupráce a výmeny informácií medzi colnými a ostatnými orgánmi v členských štátoch a na úrovni EÚ

Spolupráca medzi agentúrami sa celkovo zlepšila najmä v oblastiach politiky nespádajúcich do oblasti colnej politiky.

Napríklad bola vypracovaná metodika na výmenu informácií o rizikách medzi colnými orgánmi a orgánmi dohľadu nad trhom v oblasti bezpečnosti výrobkov. Náčrt tejto metodiky bol členským štátom predložený v decembri 2015¹⁰.

V spolupráci medzi colnými orgánmi a ostatnými orgánmi hraničnej kontroly možno dosiahnuť zlepšenia z hľadiska výmeny informácií o kontrolách tovaru, ktorý prepravujú cestujúci alebo členovia posádky. Táto otázka sa zdôraznila v oznámení z apríla 2016 *Silnejšie a inteligentnejšie systémy pre hranice a bezpečnosť*¹¹.

Hodnotenie spolupráce medzi colnými orgánmi a pohraničnou strážou, ako aj vykonávania usmernenia¹² z apríla 2013, stále pokračuje. Prvé výsledky ukazujú celkovú vysokú úroveň spolupráce a bol stanovený súbor osvedčených postupov.

Seminár na vysokej úrovni o kontrolách cestujúcich sa konal 7. – 8. mája 2015 v Rige s cieľom zlepšiť integrované riadenie hraníc medzi colnými a inými orgánmi. Seminár vytýčil program pre ďalšiu prácu a spoluprácu medzi colnými a inými orgánmi hraničnej kontroly vrátane sprístupnenia vopred získaných informácií o cestujúcich na colné účely. Aby sa zlepšila spolupráca s agentúrou Frontex¹³, začal sa oficiálny dialóg zameraný na funkcie spadajúce do jej rámca a na funkcie colných orgánov vrátane riadenia colných rizík.

Sekcia pre riadenie rizík Výboru pre colný kódex posúdila dôsledky, ktoré sa vzťahujú na colné orgány, pokiaľ ide o výmenu informácií poskytovaných podľa smerníc týkajúcich sa osobných záznamov o cestujúcich (PNR) a vopred poskytovaných informácií o cestujúcich (API). Zabezpečenie účasti colných orgánov vo vnútroštátnych útvaroch informácií o cestujúcich (PIU) a/alebo prístup colných orgánov k týmto údajom podľa smernice (EÚ) 2016/681¹⁴ je dôležité pre účinný a efektívny colný dohľad nad tovarom v osobnej doprave. Údaje sa považujú za veľmi cenné na identifikáciu rizík týkajúcich sa batožiny cestujúcich (alebo hotovosti, ktorú prevážajú cestujúci) a umožňujú colným orgánom vykonávať cielené kontroly a kontroly založené na analýze rizík pri príchode, čím sa prispeje k boju proti závažnej trestnej činnosti a organizovanému zločinu, terorizmu a financovaniu terorizmu pri rešpektovaní ochrany údajov a súkromia.

Zabezpečenie spolupráce s inými orgánmi presadzovania práva zostáva výzvou (a v niektorých prípadoch aj medzi oddeleniami zodpovednými za colné kontroly/riadenie rizika a subjektmi zodpovednými za vyšetrovanie v colnej správe). Počas vykazovaného

¹⁰ Spolupráca medzi colnými orgánmi a orgánmi dohľadu nad trhom (MSA) pre riadenie rizík v oblasti bezpečnosti výrobkov a kontroly dodržiavania predpisov pre dovážané výrobky.

¹¹ COM(2016) 205, 6.4.2016.

¹² Usmernenia pre spoluprácu medzi pohraničnou strážou a colnými orgánmi, ktoré pracujú na vonkajších hraniciach, apríl 2013.

¹³ Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie.

¹⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 132).

obdobia sa dôraz kládol na lepšiu komunikáciu a vysvetľovanie úlohy riadenia rizík a na existujúce a možné budúce kapacity colných orgánov. Vzájomné pochopenie rozdielnych zodpovedností colných a iných orgánov presadzovania práva sa zásluhou toho zlepšilo, je však potrebné vyvíjať ďalšie úsilie.

Rozsah výmeny informácií na účely vzájomnej pomoci medzi colnými orgánmi členských štátov a medzi týmito orgánmi a Komisiou sa rozšíril v dôsledku zmeny nariadenia o vzájomnej pomoci¹⁵. Zmenené a doplnené nariadenie poskytuje širší právny základ pre celý rad opatrení zameraných na to, aby hospodárske subjekty lepšie dodržiavali colné a poľnohospodárske právne predpisy. Prístup k zozbieraným údajom podľa zmeneného a doplneného nariadenia o riadení rizík by zlepšilo riadenie colných rizík na úrovni členských štátov a EÚ.

Jedným z príspevkov colných orgánov k vykonávaniu európskeho programu v oblasti bezpečnosti¹⁶ je spracovanie osobitných pravidiel týkajúcich sa rizík (spoločné kritériá rizík) v oblasti bezpečnostnej ochrany leteckého nákladu. Bol dohodnutý predbežný súbor spoločných kritérií rizík. Keďže kritériá v oblasti leteckého nákladu sa týkajú nielen colných, ale aj iných orgánov, boli do ich spracovania zapojené príslušné útvary Komisie, Centrum EÚ pre analýzu spravodajských informácií a odborníci vnútroštátnych colných orgánov, civilného letectva a na boj proti terorizmu. Spoločné kritériá rizík pre letecký náklad sú preto založené na interdisciplinárnom a medziodvetvovom príspevku od všetkých príslušných strán a budú dopĺňať existujúce opatrenia bezpečnostnej ochrany civilného letectva pre náklad a poštu ako ďalšiu úroveň bezpečnosti. Keďže nové pravidlá o rizikách sa budú uplatňovať len na základe nového systému kontroly dovozu, nebudú sa do konca roku 2020 vykonávať.

V stratégii sa podporuje aj vykonávanie stratégie námornej bezpečnosti EÚ a jej akčný plán, ktoré prijala Rada 16. decembra 2014. Ide najmä o realizáciu spoločného prostredia na výmenu informácií (CISE), ktoré bolo vyvinuté ako metaprojekt na zlepšenie spolupráce a výmeny informácií medzi civilnými a vojenskými orgánmi s cieľom ďalej posilniť spoločnú námornú situačnú informovanosť a výmenu údajov. S cieľom zlepšiť bezpečnosť dodávateľského reťazca a podporiť dohľad nad pohybom tovaru v oblasti námornej dopravy na základe rizika, CISE podporuje výmenu informácií medzi rôznymi orgánmi zapojenými do boja proti terorizmu a organizovanému zločinu (napríklad pašovanie tovaru, obchodovanie so zbraňami a omamnými látkami a cezhraničný pohyb hotovostných príjmov z nezákonného obchodu). Príslušné agentúry EÚ¹⁷ sa vyzývajú, aby posilnili svoju vzájomnú spoluprácu. Predoperačný validačný projekt „EUCISE2020“ je určený na testovanie projektu CISE vo veľkom meradle do roku 2017–2018, po ktorom bude nasledovať postupné vykonávanie do roku 2020.

Pri vyššie uvedenej výmene informácií sa budú dodržiavať základné práva, najmä právo na súkromie a ochranu osobných údajov.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2015/1525 z 9. septembra 2015, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 515/97 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach (Ú. v. EÚ L 243, 18.9.2015, s. 1) nadobudne účinnosť 1. septembra 2016 spolu s vykonávacími aktmi Komisie: Nariadenie (EÚ) 2016/345 (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 38) a 2016/346 (Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2016, s. 40).

¹⁶ COM(2015) 185 final.

¹⁷ EMSA, EFCA, FRONTEX, EDA, EUROPOL a ESA.

2.7. Cieľ 6 – zlepšenie spolupráce s obchodom

Spolupráca medzi colnými orgánmi a obchodom sa už zlepšila posilnením koncepcie schváleného hospodárskeho subjektu (*Authorised Economic Operator*, AEO). Zmeny koncepcie AEO boli zavedené Colným kódexom Únie a jeho delegovanými aktmi a vykonávacím aktom a tieto zmeny si vyžadujú aktualizáciu usmernení pre AEO¹⁸.

Kontaktná skupina AEO, ktorá bola vytvorená v roku 2007 s cieľom monitorovať vykonávanie koncepcie AEO, začala svoju druhú iniciatívu monitorovania v roku 2013 určenú na zabezpečenie správneho a jednotného uplatňovania pravidiel pre AEO. Monitorovanie potvrdilo, že koncepcia AEO je dôkladná a spoľahlivá. Členské štáty vypracovali spoľahlivé postupy, ktoré zaručujú jej kvalitné, efektívne a dôsledné riadenie.

V roku 2015 boli v rámci systému riadenia colných rizík vytvorené dve osobitné cieľové skupiny na výmenu informácií o rizikách týkajúcich sa procesov a postupov AEO: jedna skupina na výmenu citlivých informácií v procese AEO a druhá skupina na výmenu informácií o nezrovnalostiach, ktoré sa vyskytli v partnerskej krajine AEO.

Pokrok bol pomalší v iných oblastiach, ako je zlepšenie poznatkov o dodávateľských reťazcoch.

Vytvorenie právneho rámca s cieľom zabezpečiť dostupnosť kvalitných údajov na účely riadenia rizík viedlo k nastoleniu otázky, či, a akým spôsobom by sa údaje predkladané obchodníkmi a uvedené v colnom vyhlásení pre poštové balíky (t. j. vyhlásenie CN23) mohli sprístupniť a opakovane použiť na podanie predbežného colného vyhlásenia o vstupe a na bezpečnostné a colné vyhlásenie. Táto diskusia je tiež relevantná vzhľadom na neustále rastúce množstvo malých zásielok posielaných v dôsledku elektronického obchodu. Colné orgány členského štátu, prevádzkovatelia poštových služieb, obchodné združenia a medzinárodní partneri (USA, Kanada a Čína) sa zapojili do analýzy možností, ktoré sú k dispozícii v rámci svetového poštového modelu Svetovej poštovej únie. Bez ohľadu na zvolenú možnosť je dôležité, aby mohla pôsobiť ako nový systém kontroly dovozu.

2.8. Cieľ 7 – využívanie potenciálu medzinárodnej colnej spolupráce

Začali sa viaceré činnosti, ktoré prebiehajú s cieľom zlepšiť riadenie rizík v dodávateľskom reťazci prostredníctvom medzinárodnej spolupráce.

Medzi úspechy patrí revízia rámca noriem SAFE Svetovej colnej organizácie (WCO)¹⁹, vypracúvanie medzinárodných noriem, napr. pre informácie o leteckom náklade pred nakládkou²⁰ a rozvoj koncepcií vzájomného uznávania schválených hospodárskych

¹⁸ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/aeo_guidelines_sk.pdf.

¹⁹ V cykle preskúmania rámca noriem SAFE WCO, ktorý schválila Rada WCO v júni 2015, sa zaviedli zmeny a doplnenia rámcových noriem SAFE WCO vrátane predbežných informácií o leteckom náklade,

²⁰ t. j. v rámci spoločnej pracovnej skupiny Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO) a Svetovej colnej organizácie (WCO) pre informácie o leteckom náklade.

subjektov (AEO)²¹. Pokračuje niekoľko projektov týkajúcich sa výmeny informácií s krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ (napr. v kontexte pilotného projektu s Čínou, ktorý sa týka inteligentných a bezpečných obchodných ciest²²). Tieto projekty však budú vyžadovať, aby sa vytvorili spoľahlivé systémy IT, ak majú byť projekty úspešné.

3. PREDBEŽNÉ ZÁVERY

Reforma riadenia colných rizík je náročná na zdroje. Dosahovanie výsledkov si vyžaduje čas. Hoci sa začali mnohé opatrenia, pokrok nebol rovnomerný.

Pokrok je najvýraznejší v opatreniach, ktoré spadajú do právomoci colných orgánov, aj keď bol pomalší v tých opatreniach, ktoré si vyžadujú zvýšenú spoluprácu medzi colnými a inými orgánmi, najmä spolupráca s orgánmi presadzovania práva a bezpečnostnými orgánmi.

V tomto štádiu procesu vykonávania sa hlavná úloha týka IT. Zatiaľ čo sa našli možné riešenia, napr. na zabezpečenie dostupnosti údajov, výmeny informácií a automatizácie analýzy rizika, úspešné vykonávanie závisí od modernizácie existujúcich systémov IT, ako aj od vývoja a zavádzania nových systémov (buď členskými štátmi s podporou Komisie, alebo Komisiou).

Nedostatočné financovanie na rozvoj potrebných systémov IT je zásadnou otázkou, ktorá brzdí pokrok najmä vo vzťahu k novému systému kontroly dovozu. Aj keď sa v nariadení o programe Colníctvo 2020 tento program uznáva ako európsky informačný systém, rozpočet programu nie je dostatočný na pokrytie nákladov na zavádzanie IT.

Podobné obmedzenia zdrojov sú aj na úrovni členských štátov. V niektorých členských štátoch môže byť ťažké odôvodniť dodatočné zdroje nutné na vytvorenie potrebných systémov IT vzhľadom na počet vyhlásení, ktoré sa majú spracovať.

Keď nie sú dodatočné zdroje, niekoľko opatrení nebude možné vykonať do konca roka 2020 tak, ako sa to predpokladá v stratégii a akčnom pláne. Oneskorenie by tiež ovplyvnilo plnenie záväzkov týkajúcich sa colných aspektov v súvislosti s Európskym programom v oblasti bezpečnosti.

Ďalej treba uskutočniť aj analýzu vplyvu nových právnych predpisov EÚ o ochrane údajov, najmä s ohľadom na orgány presadzovania práva.

V tomto štádiu procesu vykonávania Komisia nenavrhuje žiadne zmeny stratégie a akčného plánu.

²¹ Dohody o vzájomnom uznávaní AEO existujú s Nórskom, Švajčiarskom, Andorrou, USA, Japonskom a Čínou; rokovania prebiehajú s Kanadou. Systém automatizovanej výmeny údajov na účely vzájomného uznávania sa zaviedol s Čínou, Japonskom, Švajčiarskom a USA.

²² Pilotný projekt Inteligentné a bezpečné obchodné cesty (SSTL), ktorý sa začal v roku 2006, sa zameriava na odskúšanie špecifických bezpečnostných a ochranných odporúčaní vydaných ako súčasť rámcových noriem SAFE WCO v obchode medzi EÚ a Čínou. V roku 2014 skupina expertov IT SSTL začala vypracúvať nový nástroj IT na výmenu údajov, ktorý umožní výmenu väčších a tým aj účelnejších objemov údajov.

Vonkajšie udalosti a vývoj²³ nezahrnuté do plánu na vykonávanie stratégie a akčného plánu však môžu ovplyvniť vykonávanie a môžu si vyžadovať zmeny osobitných opatrení a stanovenie priorít niektorých čiastkových opatrení. Plán je preto potrebné aktualizovať.

Odporúčania Rady a Európskeho parlamentu a vplyv na základné práva sa budú posudzovať.

Dostupnosť zdrojov na plné uspokojovanie potrieb pre riadenie colných rizík uvedených v stratégii a akčnom pláne vrátane podpory nadnárodnej analýzy rizika vo všetkých colných režimoch si bude vyžadovať dôkladné zváženie.

²³ napr. teroristické útoky v roku 2015 v Paríži a v roku 2016 v Bruseli, osobitná správa Európskeho dvora audítorov 24/2015 *Riešenie podvodov s DPH vnútri Spoločenstva: Je potrebných viac opatrení*.